

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

پہلے

محمد حسین فیغمیان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چهل حدیث توبه

نویسنده:

محمد حسین حسینی ضیغمیان

ناشر چاپی:

زائر - آستانه مقدسه قم

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	چهل حدیث توبه
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۱۱	فهرست مطالب
۱۴	مقدمه
۲۳	۱. فضیلت توبه
۲۴	۲. محبوب خدا
۲۵	۳. هزار باب رحمت
۲۶	۴. شادی خداوند
۲۷	۵. راه نجات از آتش
۲۸	۶. درد و درمان
۲۹	۷. سبب نزول رحمت
۳۰	۸. اجر استغفار
۳۱	۹. اسلحه گنهکار
۳۲	۱۰. وسیله نجات بخش
۳۳	۱۱. رائج استغفار
۳۴	۱۲. راه نجات از عذاب
۳۵	۱۳. گناه نکردن بهتر از توبه
۳۶	۱۴. در پی هر گناه توبه ای باید
۳۷	۱۵. آبی بر آتش گناه
۳۸	۱۶. توبه نصح
۳۹	۱۷. مراحل توبه حقیقی
۴۰	۱۸. توبه عالم و جاهل

۴۱	.....	۱۹. تعجیل در توبه
۴۲	.....	۲۰. توبه در جوانی
۴۳	.....	۲۱. استغفار زبانی
۴۴	.....	۲۲. توبه، پوششی بر گناه
۴۵	.....	۲۳. توبه خالص
۴۶	.....	۲۴. خطاکاری آدمی
۴۷	.....	۲۵. صد بار استغفار
۴۸	.....	۲۶. انواع توبه
۴۹	.....	۲۷. آسانتر از توبه
۵۰	.....	۲۸. توبه بدعت گذار پذیرفتنی نیست
۵۱	.....	۲۹. پشیمانی، مرحله ای توبه
۵۲	.....	۳۰. نشانه های تائب
۵۳	.....	۳۱. عبادت توأبین
۵۴	.....	۳۲. ابزار پاکی
۵۵	.....	۳۳. اقرار به گناه
۵۶	.....	۳۴. خطر تأخیر انداختن توبه
۵۷	.....	۳۵. توبه و حفظ آبرو
۵۸	.....	۳۶. تندروی نفس
۵۹	.....	۳۷. بازگشت به گناه
۶۰	.....	۳۸. بد اخلاقی
۶۱	.....	۳۹. شستشوی گناه
۶۲	.....	۴۰. توبه و امیدواری
۶۳	.....	کتابنامه
۶۵	.....	درباره مرکز

چهل حدیث توبه

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث توبه / گردآورنده محمد حسین ضیغمیان.

مشخصات نشر: قم: آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر، ۱۳۸۳.

وضعیت فهرست نویسی: فاپا

یادداشت: فارسی - عربی.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۵۸]؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: توبه (اسلام) -- احادیث

رده بندی کنگره: BP۲۲۵/۷ پ ۲۵ چ ۹ ۱۳۸۸

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۴

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

فهرست مطالب

مقدمه ۷۰۰۰

۱. فضیلت توبه ۱۶۰۰۰

۲. محبوب خدا ۱۷۰۰۰

۳. هزار باب رحمت ۱۸۰۰۰

۴. شادی خداوند ۱۹۰۰۰

۵. راه نجات از آتش ۲۰۰۰۰

۶. درد و درمان ۲۱۰۰۰

۷. سبب نزول رحمت ۲۲۰۰۰

۸. اجر استغفار ۲۳۰۰۰

۹. اسلحه گنهکار ۲۴۰۰۰

۱۰. وسیله نجات بخش ۲۵۰۰۰

۱۱. رائقه استغفار ۲۶۰۰۰

ص: ۵

۱۲. راه نجات از عذاب ... ۲۷

۱۳. گناه نکردن بهتر از توبه ... ۲۸

۱۴. در پی هر گناه توبه ای باید ... ۲۹

۱۵. آبی بر آتش گناه ... ۳۰

۱۶. توبه نصوح ... ۳۱

۱۷. مراحل توبه حقیقی ... ۳۲

۱۸. توبه عالم و جاهل ... ۳۳

۱۹. تعجیل در توبه ... ۳۴

۲۰. توبه در جوانی ... ۳۵

۲۱. استغفار زبانی ... ۳۶

۲۲. توبه، پوششی بر گناه ... ۳۷

۲۳. توبه خالص ... ۳۸

۲۴. خطاکاری آدمی ... ۳۹

۲۵. صد بار استغفار ... ۴۰

۲۶. انواع توبه ... ۴۱

۲۷. آسانتر از توبه ... ۴۲

ص: ۶

۲۸. توبه بدعت گذار پذیرفتنی نیست ... ۴۳

۲۹. پشیمانی، مرحله ای توبه ... ۴۴

۳۰. نشانه های تائب ... ۴۵

۳۱. عبادت توأیین ... ۴۶

۳۲. ابزار پاکی ... ۴۷

۳۳. اقرار به گناه ... ۴۸

۳۴. خطر تأخیر انداختن توبه ... ۴۹

۳۵. توبه و حفظ آبرو ... ۵۰

۳۶. تندروی نفس ... ۵۱

۳۷. بازگشت به گناه ... ۵۲

۳۸. بد اخلاقی ... ۵۳

۳۹. شستشوی گناه ... ۵۴

۴۰. توبه و امیدواری ... ۵۵

کتابنامه ... ۵۶

ص: ۷

كَلَامُكُمْ نُورٌ

سخن شما اهل بیت، نور است.

زیارت جامعه کبیره

بر آستان احادیث اهل بیت ، عقل خضوع می کند دل خشوع می یابد و روح سیراب می شود . احادیث نورانی ائمه اطهار ، منشوری است که حکمت های قدسی و معارف ناب الهی را بر دل ها و عقل ها می تاباند . گلشنی روح پرور و گنجینه ای گرانبها و سرمایه ای پایان ناپذیر است .

امام باقر علیه السلام فرمود :

ص: ۸

شَرِّقًا أَوْ غَرْبًا ، فَلَا تَجِدَانِ عِلْمًا صَحِيحًا إِلَّا شَيْئًا خَرَجَ مِنْ عِنْدِنَا أَهْلِ الْبَيْتِ. (۱)

به شرق و غرب جهان بروید ، هیچ دانش صحیحی نخواهید یافت ، مگر آن که از ما خاندان پیامبر صادر شده است .

همواره مدیون راویان ، محدثان و عالمان گذشته شیعه ایم که با دقت و درایت و مسئولیت شناسی ، سخنان نورانی پیشوایان معصوم را ثبت و ضبط کرده و به عنوان «میراث اهل بیت» به نسل های بعدی سپرده اند .

احادیث اهل بیت علیهم السلام آنگونه که خودشان فرموده اند ، «نور» است .

مجموعه های حدیثی ، دانشکده های صامت اما جاویدان امامان شیعه است که بشریّت را آموزش غیر حضوری می دهد و خرسندیم که ما میراث دار این

ص: ۹

علوم و معارفیم . برای پیمودن راه صحیح زندگی و رهایی از حیرت ها و ضلالت ها و کج راهه ها ، نیازمند این احادیثیم که «چراغ راه» و هدایت گر اندیشه ها و صفابخش دل ها و جان ها است .

روایات پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت او ، هم در عرصه مباحث اعتقادی برای ما «حجت» است ، هم در قلمرو فقه و تبیین احکام شرع و حلال و حرام الهی سند و پشتوانه است ، هم در موضوعات اخلاقی ، تربیتی ، تهذیب نفس ، پند و موعظه ، سرشار از حکمت و بینش و هدایت است و اگر مردم با احادیث نورانی خاندان عصمت و طهارت آشنا شوند ، دل در گرو محبت و اطاعت آنان می نهند، همانگونه که حضرت رضا علیه السلام فرمود : **إِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا** (۱).

ص: ۱۰

۱- ۱. بحار الانوار ، ج ۲ ، ص ۳۰ ، ح ۱۳ .

اگر مردم خوبی‌ها و زیبایی‌های سخن ما را بدانند، از ما پیروی می‌کنند.

بر این اساس، آموختن، نوشتن، بیان، نشر، شرح و تبیین، حفظ و تعلّم احادیث اهل بیت، کاری است ارزشمند و در راستای حفظ و گسترش فرهنگ اهل بیت علیهم السلام.

کتاب حدیث شیعه، همچون دریایی عمیق و مّواج پر از گهرهای نفیس است. برای بهره‌گیری از ذخایر این اقیانوس ژرف و پرگهر، باید به غوّاصی در دل آن پرداخت و لؤلؤ و مرجان‌هایی به دست آورد و به نسل امروز و مشتاقان عرضه کرد.

«چهل حدیث نویسی»، یکی از گام‌های ارزشمند در نشر و تشریح احادیث عترت پاک نبوی است که عالمان از دیرباز به آن مبادرت می‌ورزیدند و جامعه را از معنویّت آثار اهل بیت بهره‌مند می‌ساختند. اینک

ص: ۱۱

امامان فرموده اند: هر کس چهل حدیث از احادیث ما را حفظ کند، در روز قیامت فقیه و دین شناس برانگیخته می شود، هم پشتوانه چنین حرکت علمی و فرهنگی است، هم ما را به ضرورت حفظ احادیث آنان آگاه می کند. چه حفظ به معنای به حافظه سپردن باشد، چه ثبت و ضبط و جلوگیری از فراموش شدن و از بین رفتن باشد و چه به معنای حفظ در عمل. به هر حال، تشویقی است برای رویکرد به معارف اهل بیت که در کلمات نورانی آنان نهفته است.

امروز، نیاز جامعه به آشنایی با فرهنگ ناب اهل بیت، بیش از هر زمان احساس می شود. عطش و استقبال هم که مردم از خود نشان می دهند، ضرورت ارائه و عرضه کلمات خاندان عصمت را در قالبی روان، سهل الوصول و متناسب با اقشار مختلف علاقه مند، روشن تر نشان می دهد و به همین دلیل، مراکز و مؤسسات و اشخاصی به نشر «چهل حدیث»

می پردازند .

آستانه مقدسه حضرت معصومه علیهاالسلام نیز به عنوان یک حرکت فرهنگی در راه نشر احادیث پیشوایان دین و ترویج معارف عترت ، اقدام به چاپ این سلسله از چهل حدیث های موضوعی کرده است . موضوعات ، ابتدا در کمیته ای تعیین ، سپس به محققان و مؤلفان سفارش داده شده تا به گردآوری و تدوین چهل حدیث پیرامون موضوعات برگزیده پردازند . سعی شده است اغلب موضوعات ، اخلاقی ، تربیتی ، کاربردی و معارفی باشد . تا چه قبول افتد و چه در نظر آید .

***

اما جزوه حاضر .....

گناه، نشانه سقوط اخلاقی انسان و غفلت از پروردگار است و رهاورد آن دوزخ و عذاب الهی است.

ص: ۱۳

چنین نیست که هر کس به گناه آلوده شد، برای همیشه راه سعادت به رویش بسته باشد، بلکه دری به نام «توبه» به روی او باز است، تا دوباره به فطرت الهی و آغوش رحمت خدا بازگردد.

از مؤثرترین راه ها برای نجات از عواقب گناه، ندامت از معصیت و ترک گناه و تصمیم جدی بر عدم تکرار آن است. این بیداری و توبه، از نشانه های عنایت خدا به بنده است. خداوند هم توبه کاران را دوست می دارد.

در این اثر، از میان دریای موج و پرگوهر احادیث معصومین علیهم السلام که درباره توبه و استغفار نقل شده است، چهل گوهر ارزنده انتخاب شده، تا چراغ را همان در مسیر زندگی باشد.

به جاست که از زحمات برادر ارجمند حجه الاسلام سید محمدحسین حسینی ضیغمیان که زحمت پژوهش و گردآوری این احادیث را برعهده داشته است، تقدیر و تشکر شود.

امید است این در نور و رحمت، به روی همه بندگان که در دام گناه افتاده و در پی نجات و پاکی اند، همیشه گشوده باشد و توفیق توبه، شامل حالمان گردد.

انتشارات زائر / آستانه مقدسه

۱۳۸۸ش

ص: ۱۵

قرآن کریم:

«إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ» (۱)

خداوند توبه کنندگان را دوست دارد، و پاکان را (نیز) دوست دارد. (۲)

ص: ۱۶

۱-۱. قرآن کریم، سوره بقره، آیه ۲۲۲.

۲-۲. ترجمه قرآن، آیه الله مکارم شیرازی.

۱. فضیلت توبه

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ. (۱)

کسی که از گناه توبه کند، مانند کسی است که گناه نکرده است.

ص: ۱۷

۱- ۱. عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۷۴.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ كَمَثَلِ مَلِكٍ مُقَرَّبٍ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ عِنْدَ اللَّهِ أَعْظَمُ مِنْ ذَلِكَ، وَلَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ تَائِبٍ أَوْ مُؤْمِنَةٍ تَائِبَةٍ. (۱)

مَثَلُ مُؤْمِنٍ نَزَدَ خُداوند متعال، مَثَلِ فرشته مقرب است و مؤمن نزد خدا بزرگتر از آن است. و چیزی نزد خداوند محبوبتر از مرد و زن مؤمن توبه کننده نیست.

ص: ۱۸

۳. هزار باب رحمت

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

الْمُؤْمِنُ إِذَا تَابَ وَنَدِمَ فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَلْفَ بَابٍ مِنَ الرَّحْمَةِ. (۱)

هرگاه مؤمن از گناه پشیمان شود و توبه کند، خداوند هزار در رحمت از دنیا و آخرت به روی او می گشاید.

ص: ۱۹

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۲۷.

۴. شادی خداوند

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

اللَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ الْعَبْدِ مِنَ الظَّمَانِ الْوَارِدِ، وَالْمُضِلِّ الْوَاجِدِ، وَالْعَقِيمِ الْوَالِدِ. (۱)

خداوند به سبب توبه بنده شادمانتر است از تشنه ای که به آب برسد، و از کسی که گمشده اش را بیابد، و از عقیمی که دارای فرزند گردد.

ص: ۲۰

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۲۶.

۵. راه نجات از آتش

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

إِنَّ الذُّنُوبَ لَتَسُوبُ أَهْلَهَا لُتُحْرِقَنَّهُمْ، لَا يُطْفِئُهَا شَيْءٌ إِلَّا الْأَسْتِغْفَارُ. (۱)

گناهان با اهل معاصی به هم آمیخته می شوند تا آنها را بسوزانند و آن را چیزی جز استغفار خاموش نمی کند.

ص: ۲۱

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۱۹.

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ وَدَوَاءُ الذُّنُوبِ الْأَعْسَفُ اسْتِغْفَارُ فَإِنَّهَا الْمُمَحَاةُ. (۱)

برای هر دردی دوایی است و دواي گناهان استغفار است، چون استغفار پاک کننده گناهان است.

ص: ۲۲

٧. سبب نزول رحمت

امام امير مؤمنان على عليه السلام :

التَّوْبَةُ تَسْتَنْزِلُ الرَّحْمَةَ. (١)

توبه موجب نزول رحمت (خدا) مى شود.

ص: ٢٣

١-١. مستدرک الوسائل، ج ١٢، ص ١٢٩.

۸. اجر استغفار

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

الْأَسْتِغْفَارُ أَكْبَرُ جَزَاءٍ وَأَسْرَعُ مَثُوبَةٍ. (۱)

اجر استغفار بزرگتر و پاداشش سریع تر است.

ص: ۲۴

۱- ۱. غرر الحکم، ص ۱۹۵.

٩. اسلحه گنهكار

امام امير مؤمنان على عليه السلام :

سِلَاحُ الْمُنْذِبِ الْأَعْتِغْفَارُ. (١)

اسلحه گنهكار، طلب آمرزش است.

ص: ٢٥

١-١. غرر الحكم، ص ١٩٥.

۱۰. وسیله نجات بخش

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

لا شَفِيعَ أَنْجَحُ مِنَ التَّوْبَةِ. (۱)

شفیع و وسیله ای نجاتبخش تر از توبه نیست.

ص: ۲۶

۱- ۱. تحف العقول، ص ۹۳.

۱۱. رائحه استغفار

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

تَعَطَّرُوا بِالْأَسْتِغْفَارِ لَا تَفْضَحْكُمْ رَوَائِحُ الذُّنُوبِ. (۱)

با استغفار خود را معطر سازید، تا بوی بد گناهان شما را رسوا نکند.

ص: ۲۷

۱- ۱. بحار الانوار، ج ۶، ص ۲۲.

۱۲. راه نجات از عذاب

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

لَوْ أَنَّ النَّاسَ حِينَ عَصَوْا تَابُوا وَاسْتَغْفَرُوا لَمْ يُعَذَّبُوا وَلَمْ يُهْلَكُوا. (۱)

اگر مردم در پی گناه توبه می کردند، عذاب نمی شدند و هلاک نمی گشتند.

ص: ۲۸

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۲۳.

۱۳. گناه نکردن بهتر از توبه

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُفْتَنَ التَّوَّابَ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ مِنْهُ كَانَ أَفْضَلَ. (۱)

خداوند بنده گرفتار شده گناه و بسیار توبه کننده را دوست می دارد و اگر گناه نکرده باشد برتر و بالاتر است.

ص: ۲۹

۱- ۱. الکافی، ج ۲، ص ۴۳۵.

۱۴. در پی هر گناه توبه ای باید

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

طُوبَى لِمَنْ وُجِدَ فِي صَحِيفَتِهِ تَحْتَ كُلِّ ذَنْبٍ «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» (۱).

خوشا به حال آن که در نامه اعمالش در پی هر گناهی «استغفر الله» باشد.

ص: ۳۰

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۲۲.

۱۵. آبی بر آتش گناه

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

طُوبَى لِلْعَبْدِ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ - مَنْ ذَنْبٍ لَمْ يَطَّلِعْ عَلَيْهِ غَيْرُهُ، فَإِنَّمَا مَثَلُ الْأَعْيُنِ سَتِغْفَارِ عَقِيبِ الذَّنْبِ مَثَلُ الْمَاءِ يُصَبُّ عَلَى النَّارِ فَيَطْفِئُهَا. (۱)

خوشا به حال آن بنده ای که استغفار کند از گناهی که غیر از خودش کسی بر آن اطلاع پیدا نکرده است. مثل استغفار بعد از گناه، مانند آبی است که بر آتش ریخته شود و آن را خاموش کند.

ص: ۳۱

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

«التَّوْبَةُ النَّصُوحُ» أَنْ يَتُوبَ التَّائِبُ ثُمَّ لَا يَرْجِعَ فِي ذَنْبٍ كَمَا لَا يَعُودُ اللَّبَنُ إِلَى الضَّرْعِ. (۱)

توبه نصوح (که در قرآن آمده) آن است که توبه کننده توبه کند و به سوی هیچ گناهی برنگردد. همان طوری که شیر به پستان برنمی گردد.

ص: ۳۲

۱۷. مراحل توبه حقیقی

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

التَّوْبَةُ نَدْمٌ بِالْقَلْبِ، وَإِسْتِغْفَارٌ بِاللِّسَانِ وَتَرْكٌ بِالْجَوَارِحِ وَإِضْمَارٌ أَنْ لَا يَعُودَ. (۱)

توبه (واقعی) عبارت است از: پشیمانی با قلب، استغفار با زبان، ترک گناه با اعضاء و عزم بر بازنگشتن به آن.

ص: ۳۳

۱-۱. غرر الحکم، ص ۱۹۴.

۱۸. توبه عالم و جاهل

امام باقر علیه السلام :

إِذَا بَلَغَتِ النَّفْسُ هَذِهِ - وَأَهْوَى بِيَدِهِ إِلَى حَنْجَرَتِهِ - لَمْ يَكُنْ لِلْعَالِمِ تَوْبَةٌ، وَكَانَتْ لِلْجَاهِلِ تَوْبَةٌ. (۱)

زمانی که روح به اینجا برسد (اشاره به گلوی خود کرد) برای فرد عالم توبه (پذیرفته) نیست و برای جاهل جای توبه هست.

ص: ۳۴

۱- ۱. تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۲۲۸.

۱۹. تعجیل در توبه

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

لا تُؤَخِّرِ التَّوْبَةَ فَإِنَّ الْمَوْتَ يَأْتِي بَعَثَةً. (۱)

توبه را به تأخیر مینداز، زیرا مرگ، ناگهان فرا می رسد (و فرصت توبه نمی ماند).

ص: ۳۵

۱-۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۲۴.

۲۰. توبه در جوانی

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

ما مِنْ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ شَابِّ تَائِبٍ. (۱)

محبوب تر از هر چیز نزد خداوند جوانی است که از گناه توبه می کند (و از پیشگاه الهی طلب آمرزش می نماید).

ص: ۳۶

۱- ۱. مشکوه الانوار، ص ۱۱۰.

۲۱. استغفار زبانی

امام رضا علیه السلام :

مَنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ - بِلِسَانِهِ وَلَمْ يَنْدَمْ بِقَلْبِهِ فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ. (۱)

کسی که با زبان خود طلب آمرزش کند و در دل از گناه خود پشیمان نباشد، خودش را مسخره کرده است.

ص: ۳۷

۱- ۱. مجموعه ورام، ج ۲، ص ۱۱۰.

۲۲. توبه، پوششی بر گناه

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

التَّوْبَةُ تَجِبُ مَا قَبْلَهَا. (۱)

توبه گذشته ها را می پوشاند.

ص: ۳۸

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۲۹.

۲۳. توبه خالص

امام امير مؤمنان على عليه السلام :

إِخْلَاصُ التَّوْبَةِ، تُسْقِطُ الْحَوْبَةَ. (۱)

توبه راستين و خالصانه، گناهان را نابود می کند.

ص: ۳۹

۱-۱. غرر الحکم، ص ۱۹۵.

۲۴. خطاکاری آدمی

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

إِنَّ كُلَّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ. (۱)

بدرستی که همه آدمیان خطاکارند و بهترین خطاکاران توبه کنندگان هستند.

ص: ۴۰

۱- ۱. میزان الحکمه، ج ۱، ص ۵۴۱.

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ. (۱)

برگردید به سوی خدا، براستی من در هر روز صد بار طلب توبه به درگاه الهی می نمایم. (۲)

ص: ۴۱

۱- ۱. تفسیر مجمع البیان، ج ۷، ص ۲۴۳.

۲- ۲. توبه پیامبر شاید به دلیل یکی از جهات ذیل باشد: ۱- به معنی علو درجه.

۲۶. انواع توبه

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

أَحَدْتُ لِكُلِّ ذَنْبٍ تَوْبَةً، السَّرَّ بِالسَّرِّ وَالْعَلَانِيَةَ بِالْعَلَانِيَةِ. (۱)

برای هر گناهی توبه ای انجام بده، برای گناه پنهانی توبه پنهانی و برای گناه آشکار توبه آشکار.

ص: ۴۲

۱- ۱. بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۱۲۸.

۲۷. آسانتر از توبه

امام امیرمؤمنان علی علیه السلام :

تَزَكُّ الدَّنْبِ أَهْوَنُ مِنْ طَلَبِ التَّوْبَةِ. (۱)

گناه نکردن، آسان تر از طلب توبه است.

ص: ۴۳

۱- ۱. بحار الانوار، ج ۱۴، ص ۴۹۵.

۲۸. توبه بدعت گذار پذیرفتنی نیست

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

أَبَى اللَّهُ لِصَاحِبِ الْبِدْعَةِ بِالتَّوْبَةِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ ذَاكَ؟ قَالَ: إِنَّهُ قَدْ أُشْرِبَ قَلْبُهُ حُبَّهَا. (۱)

خداوند توبه بدعت گذار را نمی پذیرد. کسی پرسید: چگونه یا رسول الله؟ حضرت فرمود: زیرا قلبش از محبت بدعتش پر شده است.

ص: ۴۴

۱- ۱. بحار الانوار، ج ۲، ص ۲۹۶.

۲۹. پشیمانی، مرحله ای توبه

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

مَنْ نَدِمَ فَقَدْ تَابَ، مَنْ تَابَ فَقَدْ أَنَابَ. (۱)

کسی که (از گناه) پشیمان می شود، پس توبه کرده است و کسی که توبه کند به راستی بازگشته است.

ص: ۴۵

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۱۸.

۳۰. نشانه های تائب

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

أَمَّا عَلَامَةُ التَّائِبِ فَأَرْبَعَةٌ: النَّصِيحَةُ لِلَّهِ فِي عَمَلِهِ، وَتَرْكُ الْبَاطِلِ وَلُزُومُ الْحَقِّ، وَالْحِرْصُ عَلَى الْخَيْرِ. (۱)

نشانه توبه کننده چهار چیز است: در کار خود به خاطر خدا خیرخواهی می کند، باطل را ترک می نماید، پیوسته با حق است و بر انجام کار نیک، حریص و مشتاق است.

ص: ۴۶

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۳۷.

۳۱. عبادت توابین

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

التَّائِبُ عَنْ مَعْصِيَةِ اللَّهِ عِبَادَةُ التَّوَّابِينَ (۱)

عبادت توبه کاران، پرهیز از معصیت های خداوند است.

ص: ۴۷

۱- ۱. غرر الحکم، ص ۲۶۸.

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

أَفْضَلُ التَّوَسُّلِ الْإِسْتِغْفَارُ. (۱)

برترین وسیله جویی (برای پاکی)، طلب آمرزش است.

ص: ۴۸

۱-۱. غرر الحکم، ص ۱۹۵.

۳۳. اقرار به گناه

امام باقر علیه السلام :

وَاللَّهِ مَا يَنْجُو مِنَ الذَّنْبِ إِلَّا مَنْ أَقْرَبَهُ. (۱)

سوگند به خدا، از گناه رهایی نمی یابد مگر کسی که به گناه خویش اقرار کند. (۲)

ص: ۴۹

۱- ۱. بحار الانوار، ج ۶، ص ۳۴.

۲- ۲. مقصود، اقرار به گناه در پیشگاه الهی است.

۳۴. خطر تأخیر انداختن توبه

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

مُسَوِّفٌ نَفْسِهِ بِالتَّوْبَةِ مِنْ هُجُومِ الْأَجْلِ عَلَى أَعْظَمِ الْخَطَرِ. (۱)

کسی که توبه را به تأخیر می افکند، در بزرگترین خطر در برابر هجوم مرگ و فرا رسیدن اجل قرار دارد.

ص: ۵۰

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۳۰.

۳۵. توبه و حفظ آبرو

امام صادق علیه السلام :

إِذَا تَابَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ تَوْبَةً نُّصُوحًا أَحَبَّهُ اللَّهُ ، فَسَتَرَ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. (۱)

هرگاه بنده مؤمن به راستی توبه کند، خداوند او را دوست می دارد، سپس لغزش او را در دنیا و آخرت می پوشاند.

ص: ۵۱

۱- ۱. بحار الانوار، ج ۶، ص ۲۸.

۳۶. تندروی نفس

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

التَّوْبَةُ إِسْتِدْرَاكُ فَوَارِطِ النَّفْسِ. (۱)

توبه، جبرانِ تندرویها و کوتاهی های نفس است.

ص: ۵۲

۱- ۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۳۰.

۳۷. بازگشت به گناه

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

النَّدْمُ عَلَى الذَّنْبِ يَمْنَعُ عَنْ مُعَاوَدَتِهِ. (۱)

پشیمانی از گناه، مانع برگشت انسان به سوی گناه می شود.

ص: ۵۳

۱-۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۱۸.

در وصیت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به علی علیه السلام آمده است:

يا عَلِيُّ لِكُلِّ ذَنْبٍ تَوْبَةٌ إِلَّا سُوءَ الْخُلُقِ فَإِنَّ صَاحِبَهُ كُلَّمَا خَرَجَ مِنْ ذَنْبٍ دَخَلَ فِي ذَنْبٍ. (۱)

یا علی! برای هر گناهی توبه ای می باشد، بجز بد اخلاقی، چرا که انسان بد اخلاق از هر گناهی که بیرون می آید به گناه دیگری وارد می شود.

ص: ۵۴

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

التَّوْبَةُ تُطَهِّرُ الْقُلُوبَ وَتَغْسِلُ الذُّنُوبَ. (۱)

توبه، دل ها را پاکیزه می کند و گناهان را می شوید.

ص: ۵۵

۱-۱. غرر الحکم، ص ۱۳۵۵.

۴۰. توبه و امیدواری

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم :

مَنْ أُعْطِيَ التَّوْبَةَ لَمْ يُحْرَمِ الْقَبُولَ وَمَنْ أُعْطِيَ الدُّعَاءَ لَمْ يُحْرَمِ الْأَجَابَةَ. (۱)

کسی را که (امکان) توبه دادند، از پذیرش آن بی نصیب و محروم نگذارند و کسی را که (قدرت) دعا بخشیدند، از اجابت آن وانگذارند.

ص: ۵۶

۱- ۱. تحف العقول، ص ۴۱.

۴۱. بحار الانوار، ۱۱۰ جلدی، علامه مجلسی، مؤسسه الوفاء بیروت، لبنان، ۱۴۰۴ هجری قمری.
۴۲. تحف العقول، حسن بن شعبه حرانی، انتشارات جامعه مدرسین قم، ۱۴۰۴ هجری قمری، چاپ دوم.
۴۳. تفسیر عیاشی، محمد بن مسعود عیاشی، ۲ جلدی، چاپخانه علمیه تهران، ۱۳۸۰ هجری قمری.
۴۴. تفسیر مجمع البیان، شیخ طبرسی، چاپ اول، ۱۴۱۵ هجری قمری، مؤسسه الاعلمی للمطبوعات، بیروت، لبنان.
۴۵. عیون اخبار الرضا علیه السلام، شیخ طوسی، ۲ جلد در یک جلد، ۱۳۷۸ هجری قمری، انتشارات جهان، چاپ اول.
۴۶. غرر الحکم، عبد الواحد بن محمد تمیمی آمدی، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۶۶

۴۷. مستدرک الوسائل، محدث نوری، ۱۸ جلدی، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۰۸ هجری قمری.
۴۸. مشکوٰه الانوار، ابوالفضل علی بن حسن طبرسی، کتابخانه حیدریه نجف اشرف، چاپ دوم، ۱۳۸۵ هجری قمری.
۴۹. مجموعه ورام، ورام بن ابی فراس، ۲ جلد در یک جلد، انتشارات مکتبه الفقیه، قم.
۵۰. مجمع الاحادیث، محمدباقر آخوندی، مرکز نشر رحمت، چاپ اول، قم، ۱۳۷۵.
۵۱. وسائل الشیعه، شیخ حر عاملی، ۲۹ جلدی، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۰۹ هجری قمری.
۵۲. الحکم الزاهره، علی رضا صابری یزدی، ترجمه: محمدرضا انصاری محلاتی، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، قم، چاپ دوم، ۱۳۷۵ شمسی.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

